

I МАРТ — СВЕТА ПРЕПОДОБНОМЪЧЕНИЦА ЕВДОКИЯ

Веднъж един монах, на име Герман, връщайки се в своя манастир поклонение, спрял да ношува в сирийския град Илиопол. Познат хри-иянин го приел и му дал една малка стая, в която монахът прекарал щта. Преди да легне, той дълго се молил. След това, като си починал малко, той отново почнал с глас да се моли и да чете Св. Писание. Той чел за страшния съд Господен, за вечния радостен живот, който ще бъде награда за праведниците, за вечните мъки, очакващи грешниците, и често прекъсвал четенето си с въздишки, сълзи и молитва.

До стаята, където се молел монахът, само през една стена, живеела една жена, известна в целия град със своята красота, голямо богатство и грешен, лекомислен живот. Тя се именувала Евдокия. С бляскавата си красота тя пленявала младите момци, получавала от тях богати дарове и живеела в грях, разкош и веселие, без да се грижи за душата си, мислейки само за радостите на временния живот. Като се събудила през нощта, тя чула четенето и молитвата на Герман. Думите му за страшния съд и за вечните мъки дълбоко я развълнували и изпълнили душата и с безпокойство и страх. Тя вече не могла да заспи и сутринта рано повикала при себе си инока.

— Моля те — казала му тя, — разкрий ми цялата истина! Тая нощ аз чух твоето четене и душата ми е пълна със скръб. Ако е истина, че вечни мъки са определени за грешниците, то кой може да се спаси?

— Нима ти никога не си чула за Христа и за страшния съд Господен? — запитал я Герман.

— Ти от каква си вяра?

— Аз съм самарянка и по род и по вяра — отговорила тя — и това, което чух тая нощ, е съвършено ново за мене. Аз съм много богата; и това още повече усилва моето безпокойство, защото в твоята книга е казано, че е трудно богатите да влязат в Царството небесно. Какво да правя тогава? Аз охотно бих дала съкровищата си, за да получа вечен живот. Но кажи ми, защо Бог тъй се отвращава от богатите?

Герман обяснил на Евдокия, че Господ не се отвращава от богатите, но че богатите, като се привързват със цялото си сърце към своите съкровища, често забравят Бога и се отвръщат от Него и че това именно осъжда Господ: «Който честно е придобил богатство — прибавил той — и го употребява добре, като помни Бога и ближния, той не заслужава укор. Но който е придобил богатство чрез измама, кражба, грешни дела, несправедливост, и го употребява само за да угоди на себе си, такъв строго ще бъде осъден.»

Тук Евдокия разказала на инока целия си живот и го молела да я научи, как да получи от Бога милост и живот вечен. «Аз доброволно бих дала всичкото си богатство, за да се изкупя от вечните мъки — повторила тя. — А ти, отче светии, моли своя Бог да приеме моето богатство, а на мене да даде вечен живот!»

— На Бога не е нужно твоето богатство, възразил инокът, и ти не можеш чрез него да се изкупиш. Раздай твоите съкровища на бедните. Това е угодно Богу! Но за да получиш милост от Него, ти трябва да се разкаеш за греховете си, да повярваш от все сърце, да измениш живота си и да се обновиш чрез светото кръщение.

Евдокия слушала с внимание думите на Германа. Той много й говорил за Божието милосърдие, за силата на покаянието, и я убедил да прати да извикат християнски свещеник, за да бъде покръстена от него. Учудил се свещеникът, когато видял кой иска това, понеже знаел, че Евдокия е голяма грешница. Тя паднала пред нозете му: «Направи ме християнка, защото се убедих, че ако не стана християнка, ще бъда предадена на вечни мъчения. Но кажи ми, отче светий, наистина ли небесните радости са по-големи от земните? Нали на земята има много прекрасни работи, много злато и скъпоценни камъни, различни радости и наслади. Нима на небето още повече ги има?

— Докато ти не отвърнеш своя ум от съблазните на тоя свят — казал й свещеникът, — ти не можеш да помислиш за вечни блага. Забрави гордостта и веселието на земния живот, мисли

за греховете си, моли Господа за прощение!

— Но, отче святий — казала грешницата, — ако аз се откажа от богатството и радостите на света, а небесни блага не получа, то положението ми няма ли да бъде най-окаяно? Мога ли да бъда уверена, че Бог ще ме приеме?

Свещеникът като видял, че в сърцето на Евдокия няма още вяра и любов към Бога, че то е само изпълнено със страх и земни помисли, не се съгласил да извърши св. кръщение над нея, а я посъветвал да прекара седем дни в усамотение, пост и молитва. Той ѝ обяснил главните истини на християнската вяра, говорил ѝ за безграничното милосърдие на Бога, Който винаги е готов да приеме искрено каещите се. — Постарай се да забравиш света — казал ѝ той, — не давай на ума ти да се разсейва, от-гони страха и съмнението, за да не те отвърнат те от доброто начало. Насочи към Бога всичките си мисли и чувства и ти ще се убедиш в неизказаната милост Господня, защото в смирената молитва душата се примирява с Господа и божествената светлина ѝ се явява. Снеми от себе си скъпоценните украшения, облечи се в прости дрехи; спомняй си за греховете си, моли Бога да ти помогне да се разкаеш и да започнеш нов живот и твърдо се уповавай на Него. Той е милосърден и благ; Той Сам отива да посрещне оня, който искрено желае да Го намери; Той се радва на покаянието на грешника.

Свещеникът си отишъл. Евдокия, като останала насаме с Герман, още много го разпитвала за живота на християните и за иночеството. След това и Герман си отишъл, като обещал на Евдокия да се моли за нея и да я посети пак след една седмица. Евдокия заповядала на слугите си да не пускат при нея никого през това време и се затворила в стаята си.

След седем дни Герман, съгласно обещанието си, дошъл при Евдокия. Тя била отслабнала и се изменила поради бдение и постоянна молитва. Но небесна радост сияела на бледното и лице и сърцето ѝ било пълно с любов и упование. Господ Бог по своята ненаказана благодост укрепил нейната вяра чрез чудно видение, за което тя разказала на Герман.

— Мене изведнъж като че ли ме огря чудна светлина — казала тя — в ангел светъл и прекрасен, като ме взе за ръката, издигна ме от земята в небесния рай. Там хорове на светите души ме посрещнаха радостно, като ме наричаха сестра. Но изведнъж страшният образ на дявола се показва във въздуха. Яростно скърцаше зъби и като се устреми към мене, старееше се да ме изтръгне из ръцете на ангела. «Тая ли душа искаш да въведеш ти в небесните чертози? — викаше топ. Тя е прекарала живота си в грях; тя е служила и угаждала на мене, тя е моя!» Ангелът ме защищаваше и веднага чух от небето думи: «На милосърдния Бог е угодно да дарува спасение на каещите се грешници. Нека тая душа извърши своя подвиг и аз ще бъде с нея през всички дни на живота ѝ.» При тия думи дяволът изчезна и ангелът ме върна у дома и каза: «Голяма радост е на небесата, когато грешник се покаява, защото милосърдният небесен Отец не желае да загине човешка душа, създадена с пречистите Му ръце по Негов образ. И ангелите се радват, когато видят човешка душа, украсена с правда и добродетел». Като каза това, ангелът ме прекръсти и си отиде на небето.

Това чудесно видение изпълнило душата на Евдокия с пълна надежда в безпределната Божия милост. Всички нейни съмнения и колебания изчезнали и, изпълнена с пламенна любов към Бога, тя решила да посвети целия си живот на служене Богу. Тя приела св. кръщение. След това по нейна заповед събрали и поставили пред нея всичкото ѝ имущество: злато и сребро, скъпоценни съдове, дрехи, украсени със злато и драгоценни камъни, бисери и разкошни накити. Тя помолила християнския свещеник да употреби всички тия съкровища за полза на църквата и за подпомагане на бедните. Като свикала робите си, тя ги надарила с богати дарове, пуснала ги на свобода и им казала: «Аз ви освобождавам сега от кратковременното робство, а вие сами постарайте се да се освободите от вечното робство на дявола, като се обърнете към Господа. Той ще ви освободи съвършено, като ви направи Свои деца.»

Като решила да започне нов живот според закона Господен, Евдокия помолила Герман да я отведе в една обител, където благочестиви жени служели Богу чрез непрестанна молитва, пост и трудове. Тя се поселила при тях и се молела дено и ноще, като оплаквала греховете си.

Когато след известно време игуменката на манастира се поминала, Евдокия по-общо желание на монахините била избрана на нейното място, защото със строгия си живот тя спечелила уважението на всички.

Между това в Илиопол твърде много жалеели за заминаването на хубавата Евдокия и скоро започнали преследване против нея. Те донесли, че всичкото богатство, събрано от нея в техния град, тя раздала на християните, които били считани за врагове на държавата. Повикали на съд Евдокия, но Бог и помогнал като ѝ дал сила да прави чудеса, които убедили самия управител на страната, неговото семейство и множество народ в истината на християнската вяра. Същото се случило, когато след няколко години новият управител я повикал на съд като християнка. През нощта срещу тоя ден Евдокия чула в съня си гласа на Господа: «Стой твърдо във вярата, Евдокия! Дошло е време да изповядаш Моето име. Не бой се, Аз ще бъде с тебе във всички твои страдания!» Евдокия без страх изповядала вярата си пред управителя и била предадена на страшни мъчения. Тя ги понесла с непоколебима твърдост и след туй извършила чудеса, които обърнали управителя към Бога! Той паднал пред нозете на Евдокия, като се провикнал: «Направи и мене християнин, защото велик е Бог, Когото изповядаш!»

Оттогава Евдокия живеела спокойно в своята обител, обръщала мнозина в пътя на истинската вяра и достигнала дълбока старост. Когато римският император Адриан (117—138) предприел гонение против християните, Евдокия била осъдена на смърт като разпространителка на християнската вяра. Тя била посечена с меч в 126 година.